

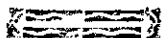

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBÓL Szeredán 18. Novemberben 1789.

Külső-országi Tudósítások.

Austr. Belgium. Majd minden külső és belső Újság Levelekben ezen Tudósítást olvashatjuk szóról szóra: „ A' zenebonának azon veszedelmes szikrája, melly már régtől fogva a' hammú alatt fűsteleg, valóságos lángra gyúladott, és midőn az Auszriai ház, ezen 1789-dik esztendőben a' maga külső el-lenségein csak nem az irigységig győzedelmeskedett volna, ezen veszedelmes belső tűz egész *Kat. Belgiumat* el-borította. El-borított ezen a' részben sok nemzeteket és Birodalombélieket, úgy, hogy az az

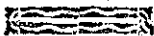
előre látott *Europai* tűz, mellyet már ezelőtt egy néhány elztendőekkel képzelnek vala némely előre látó Politikusok, tsak nem egész erejében kezdett fok helyeken veszedelemmel fenyegetve füstölögni: Mi lehet egy nagyobb oslora az Istennek, mint a Hazafiak között való belső háború, hól az ugyan azon egy tellet formált tagok hartzolnak egy más ellen! mi lehet veszedelmesebb? mint az, a' midőn a' Hazafi Hazafinak vériben keveri fegyverét! Bóldog Isten! Brabántziában éget már ezen tűz. — Brédából Okt. 21-dikén az iratik: „Az itt közel *Tzundertben* lévő Belgiumi fegyveres Hazafiak 23-dikban egy Kurirt vévén, dél-után meg mált; é-tzakának idején meg indulának, és más-nap a' *Tilborg, Osterhout, Hilvatenbeck, Gimekenben* és más körül belől fekvőkkel edgyelitvén magokat, fegyveres Sergekre oszlának, meg indulának az Aust. Brabántziának szélei-felé, és innen egy fertály órányira meg-állának, a' magok pártütő zászlóikat, mely igen gazdag, és edgyik-felől Orofzlányt arannyal ki varva, más felől az *Antverpiai* tzimert ezüsttel varva hordozza magán, szélnek botsátották, *Hoogstráten*-felé indulának, hól még 600 szálláson lévő pártütő fegyveres Hazafiakat magokhoz vévén, midőn itt az egész Sereg 3300 gyült vólna, dél-után *Turnhoutba* menének és 10 hadi-foglyokat visznek vala magokkal. Már délutáni 10 órakor

Lier

(*) *Cuncta prius tentanda, sed immedicabile vulnus*
Ense recindendum est, ne pars sincera trahatur.

Ovidius.

Lier városát meg-vevék és meg-szállák, Még eddig ezen sereg semmi. Tsászári seregekre nem akadt vala. A' Lakafok nem hogy ellent állottanak volna, hanem titkos örömet láttatnak vala mutatni. — 26-dikban meg-halja a' hirt azon pártot ütött Sereg, mely *Hoog-Castelben* vala, hogy a' Tsászári seregek közellitene Gen. *Sröder* alatt, melyre *Turnhoutba* húzá magát, hól más napra tsatára kerülé a' dolog. Azok a' Tudófitások, mellyeket mi vettünk azt írják, hogy a' tsata nem tsak az, hogy 4 egész órákig tartta, hanem a' zenebonás Pártütőknek tökéletes győzedelmet-is irnak s. t. Azokban a' Hellyekben, hól a' Pártütők bé-szállottanak, minden Ts. K. zászlóka: fegyvereket, tzi-mereket el-szedtenek, és ezek helyébe a' Brabántziai tzimert tették; parantsolatot függesztettettek ki, hogy a' Tsászári rendeléseknek engedelmeskedni senki meg-ne próbálja: szörnyűség ez!!! a' *Commertziumat* fel-szabodították. s. t. — *Hága* 2. Nov. „ A' Brabántziai Pártot-ütöttek a' Brabántziai Kantzellárius *Crumpipen* Urat a' maga Várából *Lilló*ból el-fogták, és fogva vitték a' Hollándiai *Flándriának* *Hilft* nevü városába, hól fogva tartatik. — — *Brüszszel* 31. Okt. „ Tegnap minden Pártütök ellen ki-rendeltetett Ts. K. Seregek meg-mozdulának, a' múlt étzaka 18 foglyok hozatának ide; *de Urfel* Hertzegné hadi őrizet alatt vagyon. 27-dikben, éppen midön a' Rébellisek ellen mozduló sereget kezéhez akarná venni Gen. *Dalton*, azt a' Stafétát veszi, hogy *Lilló* várát megint vízfő-foglalták, 28 Pártütöket abban a' szempillantásban fel-aggattanak, 300-an pedig a' tsata-piattzán maradtanak. Gen.

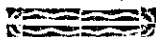
Sröder 3000 katonákkal egyenesen *Turnhoutba* bément, minekelőtte ki-nyomozta volna, hogy van ott a' dolog, és midőn itt a' Piatzon Sergét rendbe szedné, az el bujt fegyveres Pártütők mindenfelől tüzelni kezdvén népére, 4 Tiszteket, és mint egy 90 katonáit el-lövék, és a' Generálnak magának-is lovát el-ejték. Midőn a' katonák ezen véletlen történeten meg-keferelek volna, egy vér-feredő támoda itten; a' 2 részről több mint 1000 embernek omlék-ki vére, és az egész város a' katonának prédául adaték-által; másnap pedig a' város hammuvá tétetek; nem külömben *Vestmünster*, *Minderkout* és *Maylen* nevű faluk hammuvá égettettek. — *Masrikt.* 3. Nov. Az innen jött Tudósítók azt mondják, hogy Okt 27-dikén 4000 Ts. K. katonák, a' *Bender*, *Klerfó* és *Ligné* Sergéből, és 200 Draganyosok *Sröder* alatt 6 ágyúkkal, a' *Turuhoutban* lévő 3200 rébellisek ellen menvén, a' Pártütők Generál-Lájdinántja *Mesch* ugy el-sántzolta vala már előre a' maga népét, hogy *Srödernek* nagy kárával kellett volna innen visszazárni. Itt a' tsata reggeli 7 órától fogva délutáni 1 óráig tartott. *Sröder* el-vezteté seregéből 97 embert, 5 Tiszteket, 4 ágyut, 4 lovat, 1 Gránátéros Kapitányt *Klerfétől*, 1 Adjutántot és 74 köz-emberek fogságba estenek. A' Rébellisek között el estt 9; de a' *Turnhoutbéli* Lakók e' mellett sok kárt vallottanak; mert a' házokban 23 lakost kaptanak halva, és az uttán 10-et, mely uttza 122 halottakkal vala béterítve. A' *Sröder* seregével 1 szekér kötél, 5 Hóhérokat mondanak hogy vólt, de ezen szomorú

történet csak 3 rébellifeknek lehetet szolgálatjokra, kiket fel-akasztának. Az *Antverpiai* és *Menkheii* Püspökök-is itt vagynak. — *Menkheii* 4-dik Nov. „*Gentben* 16 ezerre gyült a' fegyveres Pártütőknek száma. Az itt lévő katonák a' Kaszármákba zárták magokat, mellyek a' Rébellifektől körül-vétek és ostromaltatnak. A' Brüzszeli Kapuk bé-zá-rattattaknak iratnak. Gróf *Duzás*, *G. Lannoy*, és *G. Espsänger* fogva vagynak. Itt azt beszélik, hogy különbb különbb Ts. Sergek hagynák-el a' magok zászlójokat, és a' Pártütökhöz állanak. — *Lingnét* és az ő Titoknakja, mint Státus' fogjai az *Antverpiai* várba vitettetnek; a' mondatik, hogy ő a' Belgiumi és Lüttikhi Hertzegségbeni zenebonát özve akarta tsirizelni. Annyit már igaznak mondanak, hogy a' Hollandiai Hertzegnek ezen özve tsirizelni akart Tartományok' Kormányja, a' Rébellifektől, által akart adadni. Többet hallunk rövid időn; addig hidjuk is, ne is a' hireket!!!

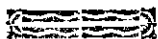
Házánkbeli Hadi-Történetek.

Orsovának meg-vételéről még semmi bizonyos nem tudunk; de azt tudjuk, hogy ezen hónapnak 3-dikán hozzá kezdettnek a' tüzes ostromhoz; tehát eddig bizonyosan *Laudoné Orsova*. Az *Allion* hegyéről jött Tudósítások azt jelentik, hogy *Ferentz* fő Hertzeg *Feldm. B. Laudon* és *Kollorédó* az *Allion* hegyén Sátorban vagynak.

Erdélyből, a' Szebeni Újságból ezt a' Tudósítást vettük: „Az Oláh-országból vett tsalhatatlan Tudósítások-szerint *H. Kóburg* a' maga egész haditeffel

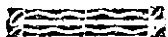
testével meg-mozdult; és a' *Bukoresti* útban vagon, és talám eddig oda meg-is érkezet. Ezen Hertzeg már a' *Román*-felé való útban vala, hogy téli-szálásba szálljon, midön ötet egy véletlen érkezett *Kurir* vissza-téritté. Az iratik, hogy midön *Mauroyeni* a' miéinknek érkezésekről hirt vett volna, elhagyá *Bukoreftet* és egy ide 5 mért-földnyire, a' Duna-mellett lévő váratskába voná magát, olly meg-határozással, hogy mihelyt a' miéink *Bukorettet* meg-szálják, a' Dunán által-mennyen és menedék-helyet kerelsen magának. Az iratik, hogy a' mi népünk olly fok eleségbéli dolgokat talált Oláhországban, hogy ezek az egész Télen bőven bé-érik vele. — H. *Kóburgnak* segítségére az Erdélyben *Braşó* körül fekvő katonaság-is mozdul-bé Oláhországba, és meg-szálják a' határ-szélekhez közelebb lévő falukat. — „Éppen abban az időben, midön H. *Kóburg* Oláh-orlágnak nagyobb részét, az az Foksántól fogva egészfzen az *Ólt* vízéig elfoglalná, az Erdélyi fő Vezér H. *Hohenlohé* is a' *Krájovai* kerületet meg-szállotta; azt a' részét t. i. Oláh-orlágnak, mely Erdélyhez tartozik, és a' *Veres-toronyi* és *Vulkáni* Palsufokon lévő Sergekkel bé-mazdult. Az első Oláh Seregnek Obestere *Kraiz* Ur, Ki a' *Vulkáni* Palsusnál az elől-menő Serget vezérlette, ezen elől-menő-sereggel már *Krájovában* vagon, mely ezen Kerületnek fő Várofsa. Holnap mozdúlnak azok a' Sergek, mellyek eddig a' *Veres-toronyndl* valának, *Kinéni*-felé, hogy *Rimniket*, *Ohnát* és a' körül-lévő helyeket meg-szálják. Holnapután követi ezeket maga-is H. *Hohenlohé*, és

Nov. 6-dikáig minden bé-rendelt Sergeinknek Oláhországban kellett lenni. Ezen *Szebeni* Tudósításokból a' tétzik-ki, hogy H. *Kóburg* és H. *Hohenlohé* a' Télen Oláh-országban telelnek sergeikkel, Tava-
fzig pedig tsak alig ha a' Békeféséghez nem nyúl-
nak; mivel a' tovább lévő környülállások minden-
felől azt jövösölják. — Nagy dolgokkal terhes az
idő, és *Europa* Kiss-afszony!!

Páris. Okt. 31. „A' mi mostani környülállásaink-
is majd egy más útra fognak kerülni; mert némely
Tartományok, u. m. *Dauphinia*, *Normándia* és *Pro-
vence* a' mostani környül-állások ellen békételenked-
nek. Ezek a' magok Deputátusait már Párisból
vifszá-hívták; mivel *Páris* városa minden más Tar-
tományokon uralkodni akar; mely végre bizonyo-
son egy Hazafiak között való háborura kerekedik.
— A' *Sárdinini* Király fegyverre készül, és már
16-ezer népe készen áll, hogy a' *Dauphinébélieknek*
segítségül légyen. — A' *Spanyol* Király 40-ezerből
álló Serget von öfzve itt a' széleken.

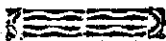
Berlin 27. Okt. „A' mi Sasunk minden-felől
békeféség fzerzőnek hívatik segítségül. A' Svédok
szüntelen szorongatják a' mi Kabinétunkat; a' Len-
gyeiek fohajtozva panaszalkodnak, hogy a' Muiz-
ka a' maga Ország-foglalásaival el-fzakasztja őket
a' Portától. Az alsó Német-orzági Lárma a' mi
segítségünkre várakozik — minden nap jönnek a'
fok Kurirak a' mi fő Városunkba segítségért, és köz-
ben-járót keresni. Az Orosz Követ tegnap fokáig
tanátskozott *Finkenfidin* Urral; minekutánna tegnap
előtt egy Kurir érkezett volna *Pétersburgból*, ki
nálunk

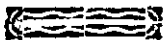
nálunk nagy érzékenységet láttatott okozni. Mi minden pertzentésre készen vagyunk; de azonban reméljük, hogy ezen tél az egész háborút jó rendbe hozza. — A' *Luthik*-felé indúlt 10-ezer Pruszszus katona az útban parantsolatot vett, hogy álljon-meg, 's meg-is állott; az okát ezután tudjuk-meg. — Némely Levelekben az iratik, hogy *Sröder* Vezér Belgiumban Hivatalából nyugodalomra tétetett volna, a' *Komendérazó* pedig lebet kapott volna.

Az Allion hegyéről: „ Minekutánna az *Orsova* ostromlására, *F. M. L. G. Vartensleben* alatt ki-rendelt hadi-teft *Orsova* eleibe meg-érkezett volna Okt. 24-dikén, és az *Allion* hegyét el-foglalta volna, még azon napon 1 Oláh Seregbéli Kapitány és egy más Kapit. egy Dobossal és egy fejer zászlóval a Várnak fel-kérésére küldetének. A' Törökök ezen Követekre 2 ágyu és mintegy 20 flinta lövéleket tévének; kik erre kéntelenítettének magokat valamennyire vizsza-húzni. De midön a' fejer zászlót vajlag ki függesztették, és dobot ütének, végre el-jövének némely Törökök, közölebb szollitták őket, és a' partig vezették. Itt el-jöve egy *Aga* más tisztségesen öltözött Törökökkel, el-vevék töllek a' Levelet, hogy a' Vár Komendánsához vigyék, addig pedig a' *Deputátusokat* Kávéval és pipával tractálák. A' Basának tsak ez yala felelete, hogy 24 óra alatt irással felel; addig pedig ki-kéri magának, hogy semmi ellenséges dolgot ne tselekedjenek. 25-dikben ez a' felelete érkezék a' Basának, hogy ő és az ő katonái az utolsó tsep végig fogják a' várat őltalmazni; azért 3-dik Nov. tüzelni kezdettek *Orsovát*.

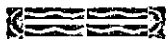

Mi azt tettük vala ide, mely már Németül és Magyarúl is ki-vagyon nyomtatva, hogy ki-húzták nem tehetünk rólla.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

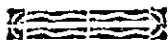

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Köz mondás: Hány az ember annyi a' természet. Azért ritka madár a' nagy tárláságokban az edgyet-értés. És még-is valaki meg-fordúl a' Pofonyi Pap-nevelő Házban, nem győzi eleget tsudálni és magasztalni azt a' szép edgyefséget és atyafiságos szeretetet, mely az ifjú Papok között uralkodik. Jele, hogy valamint a' tiszta vallásra; úgy a' jámbor erköltsre 's kellő társalkodásra-is az ő rende szerint oktatattatnak. Méltán reménylheti tehát az édes Haza; hogy ott jó Keresztények, hív Pásztorok, és igaz Polgárok nevednek számára. Szembe-tünő tanuságot adtak arról az idei 35 Nagyszombati *Presbyterium*béliek, kik fel-szenteltetvén a' Papi hivatalra, minekelőtte el-ozlottak volna az Ur' szöllője' művelésére, egybe-gyültek, 's egymással hathatósan ösztönözték a' buzgó Isteni-szolgálatra, és Hazájokhoz tartozó hivségre. Mivel pedig több szben láthatták, hogy sokan a' Lelki Pásztorok közül idővel vagy a' súlyos nyavalya, vagy más egyéb szerentséttenség által olly inségre jutnak, hogy nem csak másokon nem fegethetnek, de magokkal-is tehetetlenek: ezen jeles 's szeretettel telyes kötéftették magok között: hogy azon naptól fogva ki-ki közüllök tartozzék leg-alább két három forintot öfve-adni; hogy így, ezen aprólék adományok időtével egy töke-pénzt adván, mind azok, kik talám közüllök szükséget látnak, mind ügyefogyottabb Híveik könnyebbülést érezzenek. A' végre hármat vá.

választottak magok között, kik a' pénzt folyvást bé-szedjék, ugy hogy ha valaki talám meg-felejt-kezne is fogadásáról, törvényesen is kényszerítet-hessék; azért a' kötés alá mindedgyikének fel-kellített nevét jegyezni, és tulajdon petséjjét reá nyomni. Bóldog Tanítók! kik ilyen tüzet gerjesztettek Tanítványitok' sziveikben. Bóldog Tanít-ványok! kik olly készen követtétek a' szent okta-tásokat. Bóldog Hívek! kik ilyen kegyes Páfzto-rok alatt legeltek. —

Be jó volna e? szép példát minden Proteftáns Superintendentziáknaak 's Éspereffségeknek követni; — Igy az Özvegyek 's árvák nem jutnának bóldog-talan forsrá. — Miért nem lehetne minden Éspe-reffségnek egy ilyen Kafsája, a' Pápok özvegyeik-nek 's árváiknak táplálásokra, 's az öregeknek se-géllésekre, tsak hogy fognok edgyütt szívesen a' dolgot? — — P. O. A' Debretzeni Éspereffségben vagynak 80 Református Pápok, ha ezek között mindenik 5 r. forintot tenne elztendönként e' Kas-sába, az 10 elztendő alatt 4000 r. forintra menne, melynek Intereffséből már 4 özvegyeknek tiffzetsé-ges élelmek lenne. Száz elztendő alatt pedig men-ne 40-ezerre. — Ennek bővebb ki-terjesztését bí-zom a' nemes szívu Hazafijakra. — — Arra; hogy a' Vallás betsületben légyen; szükség hogy a' Pá-poknak tiffzetséges élelmek 's betsületek légyen; mert fok ember tsak a' külsőkre néz, 's abból itél a' Vallásra is. — — Holláudiában a' falusi Pap-nak fizetése 600 for., a' Várofié 800., de ha ket-tőnél több gyermeke van; mindenkre ad a' Köz-Tár-

Társaság 50 forintot húfz efszendős korokig, 'és
 így ha egy falusi Papnak nyóltz gyermeke van, a
 hatra 300 forintja jár. — Ha meg-hal, ki-jár a'
 fele özvegyének hóltá napjáig. —

VIVat DVX LaVDOn! CVIVs VÍrtVtIbVs ALBa
 græCa rVIt, trÍstÍs ConCessIt sVCCVbVItqVe.

Éljen a' Nagy Vezér *Laudon!* 's hirének,
 Tsengjen e' Világon harangja nevének,
Belgrád vára kinek hodolt erejének,
 Éljen kiáltsuk ezt *JOSEF*ünk hivének!

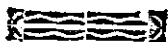
Irta *Ketskeméti Sigmund*,
 Polgárdi Prédikátor.

Pesth 9. Nov. — „Gyászos ujsággal kedveske-
 dünk az Urnak ezen *Pesti Nevenvék-Pap Házunk*-
 ból. Tegnap úgy mint 8-dik Novemb. temettük-el
 kedves társunkat *Hlaváts Agostont*, a' Kegyes Os-
 kolák Szerzetéből lévőt, kinek-is utolsó tiszteletün-
 ket meg-tévén, a' Keresztjére ezen *Epitáphin*mot
 irattuk fölibe:

VnDIqVe CVM resonat trIpLeX VICtorIa; pVgnans
 Augustine Hlaváts! tu quoque tripliciter
 Victor obis: cedunt palmas caro, daemon, et orbis,
 Jam canere in coelis Jo. Triumphe! potes.
 Mors rapit ex Clero, mensa ex virtutibus annos,
 Te Pietate gravem credidit esse senem.

Gyászos Lant.

Tehát mérges Halál! még-is agyarkodol?
 Meg-töltvén *Posonyi Kis-Papok* Halmait

Immár ide veted Pestre nyilaidot,
'S ránk tzélatlan erezteted?

Hlavátsón akarád kezdeni mérgeted?
Kérdezd bár a' Magyar ájtatos Oskolát,
Avagy tizta szorú *Melpomenét*, ki vólt?
Kit gyász-padra terített?

Sok jó tárfaiból Köny-patakot fakaszt,
Zokognak *Szigethi*, 's *Károli* kisdedek
Kedves Mesterekért, most te kit hirtelen
Föld gyomrába rekesztetöl.

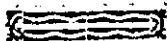
Vallyon, még sem elég áldozatunk? midön
Tavval szád bé-falá Kapuja, 's le-szedé
Mi szép *Gregoritsunk* élete gyöngyeit
Három Rokkonyival edgyütt.

Még mellyünkre potyog most-is a' könyveink,
Földben tett idején drága girájiért:
Kinek életiben élni gyümölsivel
Kérésinkre sem engedéd.

Hervasztanni fagad gyenge virágokat?
Rothasztad ezután már tsak az Ifjakat?
Meg-tartváu egyedül redveses aggotat?
Ki-vész emberi-nemzetünk,

Ennek ha keziben biztatik a' Világ,
Hadban, itthon is ez Ifjakat ha le-vág,
Igy hát Hasztalanúl nyilik a' zöldes ág?
Ha mindent arat, és kaszál!

Eltszerélted eszed, nem tsuda, 's részegen
Kupidónak hagyád Pofonyi vár alatt,

Azért véneket-is ejtéget eméz-is
Sebbed; még lövi; de nem öl:

Világnak te pedig rendre tsak öldözöd
Leg-gyengébb fiait kerülhetetlenül,
Más világra vonód Sirba kegyetlenül,
Igy bániz Rettenetes Halál!

Hát tsak *Stiksz* patakán egylzer evedzenünk
Kell *Káron* ladikán? Nem könyörülhető
'S életből ki verő *Merkurius* kezét
Tsak meg-kelleük érzeünk?

Hóltaknak seregét kell szaporittanunk
Utóbb, vagy hamarébb; nints ki fogás, avagy
Mentség; Betsületéd', kintsedet, házadot,
Szóval mindened' itt hagyod.

Igy pengette Rósapatak G.

Tudósítás.

Imhól ama Hazánk nevezetes Vers-szerzőjének minden eddig irt Versei öszve-fzedetvén, és az egész gyűjtemény ezen formában nyomtató Sajtó alá adatván, ma indul az első árkos a *Kurirt* olvasó érdemes *Publikumnak* kezéhez, és ennekutána minden héten leg-alább egy árkos fog a *Kurir* mellé ragasztatni belőlle; míg az egész Munkának vége nem lészzen.